

Utrwalanie form czasowych u nastolatków

Wykorzystanie serialu *Przyjaciele*

DOI: 10.47050/jows.2026.1.59-70

Celem artykułu jest ukazanie wartości materiałów autentycznych w nauce języków obcych. Autorki przedstawiają wnioski z badań nad ich skutecznością, koncentrując się szczególnie na wykorzystaniu seriali, takich jak *Friends*. Ponadto proponują autorskie scenariusze lekcji służące utrwalaniu form czasowych z użyciem fragmentów tego serialu.

DR BEATA NAWROT-LIS
Uniwersytet Radomski

DOMINIKA BOROWICZ
Uniwersytet Radomski

FRIENDS SERIES AS A MEANS OF REVISING TENSE FORMS IN THE GROUP OF TEENAGE PRIMARY SCHOOL LEARNERS

This article presents the use of *Friends* series as an educational tool for teaching grammar in the group of teenage primary school students. Three original lessons were prepared and conducted among students in the eighth grade (14 years old boys and girls) of a primary school, proposing various creative activities aimed at maintaining students' attention, motivating them to revise different tenses, and developing their language skills. Each lesson is followed by a post-lesson evaluation, offering a detailed analysis of the method's effectiveness and its influence on learners' progress. The results indicate that implementing authentic materials in the classroom can support the revision of tense forms and contribute to the overall language development of teenage learners.

KEY WORDS: AUTHENTIC MATERIALS, TEENAGE STUDENTS, GRAMMAR TEACHING, SITCOMS, MOTIVATION, LESSON PLANS

Wykorzystywanie materiałów autentycznych w nauczaniu języków obcych zyskało znaczną popularność, zwłaszcza ze względu na ich przydatność do wprowadzania kontekstu zbliżonego do realnych sytuacji komunikacyjnych. Wśród różnych typów materiałów autentycznych szczególnie skuteczne okazują się seriale telewizyjne, ponieważ sprzyjają angażowaniu uczących się oraz prezentują naturalne użycie języka w znaczących, osadzonych sytuacyjnie kontekstach.

Celem artykułu jest zaprezentowanie propozycji wykorzystania fragmentów serialu *Friends* jako materiałów autentycznych. Autorki prezentują praktyczny cykl powtórzeniowy obejmujący trzy lekcje (czasy teraźniejsze, przeszłe i przyszłe), osadzony w realiach przygotowania do egzaminu ósmoklasisty, wskazując, w jaki sposób popularny *sitcom* może zostać wykorzystany do utrwalania form czasowych w grupie nastoletnich uczniów.

Serial *Przyjaciele* jako narzędzie dydaktyczne w nauczaniu języka angielskiego

Badania wskazują, że kontakt z autentycznymi tekstami i mediami może wzmacniać motywację oraz zaangażowanie uczących się, a jednocześnie zapewniać ekspozycję na bogatszy, pragmatycznie osadzony *input* językowy (Peacock 1997; Gilmore 2007; Mishan 2005). Wśród różnych typów materiałów autentycznych szczególnie wartościowe okazują się materiały audiowizualne. W literaturze podkreśla się, że oglądanie telewizji w języku obcym może wspierać przyswajanie języka (m.in. uczenie się incydentalne), a efekty te wzmacniają rozwiązania takie jak napisy/*captioning* (Winke i in. 2010; Montero Perez i in. 2014; Peters, Webb 2018). W obszarze materiałów audiowizualnych znaczenie zyskało także tzw. *extensive viewing*, czyli systematyczne oglądanie dłuższych fragmentów/odcinków w L2, co umożliwia wielokrotną ekspozycję na powtarzające się słownictwo i struktury. Analizy korpusowe scenariuszy wskazują też, że „wąskie oglądanie” (*narrow viewing*) powiązanych odcinków jednego serialu zwiększa powtarzalność leksyki i potencjał uczenia się incydentalnego (Rodgers, Webb 2011). Sam serial *Friends* również stał się przedmiotem analiz dydaktycznych, m.in. w kontekście nauki słownictwa oraz motywacji uczących się (Liu 2023).

Wspomniany *sitcom* może stanowić skuteczne medium ilustrujące ważne zagadnienia językowe. Jedną z jego głównych edukacyjnych korzyści jest możliwość zastosowania do nauczania lub utrwalania wybranych form języka angielskiego. Znajoma formuła serialu daje uczniom możliwość zauważania nietypowych lub powszechnych struktur gramatycznych i obserwowania ich użycia w różnych kontekstach. Na podstawie poszczególnych scen można tworzyć interesujące ćwiczenia łączące zabawę z nauką języka. Sherman (2003: 38–40) podkreśla, że w odniesieniu do nauczania gramatyki *sitcomy* oferują prezentację różnych aspektów języka i gramatyki w odmiennych sytuacjach, dzięki czemu uczący się dostrzegają związek między gramatyką a życiem. Pomaga to uczniom uświadomić sobie, w jaki sposób pojęcia poznane w klasie mogą być wykorzystywane w realnych interakcjach.

Mora (2006: 7–11) zauważa także, że w wielu analizowanych fragmentach serialu zdania konstruowane są z użyciem utrwalonych, podstawowych czasów, takich jak Present Simple, Past Simple oraz Future Simple. Umożliwia to uczniom odwoływanie się do czasów już im znanych, zauważanie w wypowiedziach odniesień do przeszłości i przyszłości oraz naturalne osvajanie się z tymi konstrukcjami poprzez codzienne interakcje i sytuacje. Wielokrotne napotykanie struktur gramatycznych w rozmaitych kontekstach może wzmocnić proces uczenia się poprzez rozpoznawanie i rozróżnianie form na podstawie obserwowanych dialogów i sytuacji. Co więcej, wykorzystanie wybranych fragmentów serialu może sprzyjać pewniejszemu i płynniejszemu mówieniu, przełamywać barierę mówienia i zachęcać do częstszego użycia języka w codziennym życiu.

Autorka wspomina również, że bohaterowie serialu *Friends* często używają czasu Present Simple, aby przedstawić ogólne fakty o sobie czy mówić o uczuciach lub codziennych aktywnościach. Pomaga to uczniom zaobserwować zależność między użyciem danego czasu

gramatycznego a zdaniem, które wypowiada bohater. Ułatwia zatem zrozumienie funkcji gramatycznych w codziennej komunikacji (Mora 2006: 10–11). Co więcej, dialogi postaci często są wymianą krótkich zdań. Ze względu na ich prostotę i bezpośredniość mogą one stanowić źródło wiedzy gramatycznej bez przytłaczania uczniów złożonością trudniejszych struktur. Krótkie zdania mogą być z kolei istotnym czynnikiem w procesie zapamiętywania. Dzięki prostym, krótkim dialogom uczniowie mogą szybciej zapamiętać wyrażenia i reguły gramatyczne, ponieważ pojawiają się one wielokrotnie w wybranym odcinku.

Mora (2006: 10–12) podkreśla również dobór słownictwa, które odnosi się do opisu sytuacji życia codziennego w różnych kontekstach. W serialu język charakteryzuje się naturalnością i typowymi zwrotami przekazywanymi w przystępny sposób, co ułatwia uczącym się przyswajanie nowej wiedzy. Jest on naturalny, ponieważ opiera się na prostych, a jednocześnie dynamicznych wyrażeniach często spotykanych w codziennych rozmowach. Dobór słownictwa wiele mówi o bohaterach. Chandler często posługuje się sarkazmem i ironią, co jest cechą charakterystyczną jego postaci i stanowi kluczowy element jego języka. Z kolei Rachel, zwłaszcza w pierwszych sezonach, używa języka dosłownego, prostego i dość przeciętnego. Język przedstawiony w serialu odzwierciedla naturę codziennych ludzkich interakcji – zawiera skrócone formy (*contractions*), formuły grzecznościowe, zarówno krótsze, jak i dłuższe pytania, a także różne typy odpowiedzi.

Liu (2023: 174–182) analizuje również przydatność języka używanego w serialu w rozwijaniu kompetencji leksykalnej, wskazując, że powtarzalność typowych zwrotów, osadzenie słownictwa w codziennych sytuacjach komunikacyjnych oraz wysoka rozpoznawalność kontekstu fabularnego mogą ułatwiać uczniom rozumienie znaczeń i sprzyjać trwałemu zapamiętywaniu nowych wyrażen. Podobne stwierdzenia odnajdujemy także u Maniati (2020: 44–45), która wskazuje, że wszystkie sezony serialu zawierają przystępne słownictwo należące do zestawu najczęściej używanych słów w codziennym języku angielskim. Dzięki powtarzalności leksyki uczniowie mogą lepiej przyswajać materiał oraz wzbogacać zasób słownictwa o konkretne zwroty i wyrażenia.

Praktyczne rozwiązania dydaktyczne z wykorzystaniem serialu *Friends* zostały ukazane również w opracowaniu Kohútovej (2011: 31–35). Autorka skupia się na odcinku *The One with the Black Out* i prezentuje zestaw ćwiczeń mających na celu doskonalenie konkretnych aspektów języka, takich jak słownictwo, charakterystyczne zwroty i struktury gramatyczne, wykorzystując serial do zwiększenia atrakcyjności lekcji. Wśród zaproponowanych rozwiązań można wymienić: burzę mózgów, odgrywanie ról, przewidywanie dalszego przebiegu wydarzeń, ćwiczenia typu prawda/fałsz czy wypełnianie luk.

Wspomniane powyżej źródła wpisują się w szerszy nurt badań nad wykorzystaniem autentycznych materiałów audiowizualnych w dydaktyce języków obcych, w których nacisk kładzie się na przyswajanie słownictwa oraz gramatyki poprzez ekspozycję na naturalny język w realistycznych interakcjach. Wykorzystanie tego konkretnie serialu na lekcjach języka angielskiego, zwłaszcza w grupie nastoletnich uczniów, jawi się zatem jako uzasadnione rozwiązanie dydaktyczne i skłania do podjęcia próby wykorzystania fragmentów serialu do rozwijania szeroko rozumianej kompetencji językowej. W końcowej części artykułu przedstawiono propozycje trzech scenariuszy zajęć, z których każdy oparto na wybranych odcinkach serialu.

Podsumowanie

Cykl zaprezentowanych poniżej lekcji ma na celu powtórzenie i utrwalenie wybranych form czasowych – teraźniejszych, przeszłych oraz przyszłych – poprzez wykorzystanie materiałów autentycznych, wybranych fragmentów serialu *Friends*. Materiał audiowizualny został uzupełniony różnorodnymi aktywnościami zaprojektowanymi w celu stymulowania wyobraźni uczniów, zachęcania do współpracy oraz wspierania komunikacji. Proponowane zajęcia rozpoczynają się dyskusjami wprowadzającymi, które łączą struktury gramatyczne z tematami z życia codziennego, co umożliwi uczniom praktykowanie języka w autentyczny i naturalny sposób. Zadania obejmują zarówno aktywności analityczne, takie jak identyfikowanie czasów w dialogach wideo, jak

i ćwiczenia twórcze, m.in. pisanie dialogów oraz odgrywanie scenek, które rozwijają jednocześnie poprawność językową i kompetencje społeczne. Charakter wybranych zadań nacechowanych zabawą (w tym elementami rywalizacji) jawi się jako czynnik mogący podnieść motywację potencjalnych odbiorców scenariuszy.

Podsumowując, opisana seria lekcji pokazuje, że wykorzystanie materiałów audiowizualnych zaczerpniętych z kultury popularnej może stanowić skuteczne i motywujące narzędzie nauczania gramatyki w grupie młodzieży. Integracja materiałów autentycznych, technologii oraz starannie zaplanowanych ćwiczeń umożliwia uczniom stosowanie struktur gramatycznych w kontekstach komunikacyjnych i może przyczynić się do głębszego rozumienia użycia czasów. Autorki uważają, że takie podejście nie tylko wzmacnia kompetencje językowe, lecz także pozytywnie wpływa na postawy uczniów, ich kreatywność oraz gotowość do aktywnego udziału w zajęciach. Włączanie autentycznych, bogatych kontekstowo materiałów do dydaktyki językowej może zatem stanowić wartościowy model dla nauczycieli, którzy dążą do nauczania gramatyki w angażujący i efektywny sposób.

BIBLIOGRAFIA

- Chase, A., Ungerleider, I. (2018), *The One with the Breast Milk*, [blog] <bit.ly/4uReo0b>, [dostęp: 20.01.2025].
- Gilmore, A. (2007), *Authentic Materials and Authenticity in Foreign Language Learning*, „Language Teaching”, nr 40(2), s. 97–118.
- Kohútová, L. (2011), *Use of 'Friends' Series in Teaching English on B2 Level*, <bit.ly/4bwbTsB>, [dostęp: 20.01.2025].
- Lembeck, M. (reż.), Chase, A., Ungerleider, I. (scen.) (1995), *The One with the Breast Milk* [odcinek serialu telewizyjnego], [w:] *Friends*, Burbank: Warner Bros.
- Lembeck, M. (reż.), Curtis, M., Malins, G.S. (scen.) (1996), *The One Where Old Yeller Dies* [odcinek serialu telewizyjnego], [w:] *Friends*, Burbank: Warner Bros.
- Liu, Y. (2023), *An Analysis on the Use of TV Series „Friends” as an Audiovisual Aid in English Vocabulary Teaching and Learning*, „Communications in Humanities Research”, nr 10(1), s. 174–182.
- Maniati, R. (2020), *Television Series in the EFL Classroom: The One with “Friends” as a Teaching Resource Material*, <ikee.lib.auth.gr/record/320641/files/GRI-2020-28144.pdf>, [dostęp: 20.01.2025].
- Mishan, F. (2005), *Designing Authenticity into Language Learning Materials*, Bristol: Intellect Ltd.
- Montero Perez, M., i in. (2014), *Effects of Captioning on Video Comprehension and Incidental Vocabulary Learning*, „Language Learning & Technology”, nr 18(1), s. 118–141.
- Mora, R.A. (2006), *A Critical Look at the Discourse of Popular Television: The Case of Friends*, <bit.ly/4c6bfS>, [dostęp: 20.01.2025].
- Peacock, M. (1997), *The Effect of Authentic Materials on the Motivation of EFL Learners*, „ELT Journal”, nr 51(2), s. 144–156.
- Peters, E., Webb, S. (2018), *Incidental Vocabulary Acquisition Through Viewing L2 Television and Factors that Affect Learning*, „Studies in Second Language Acquisition”, nr 40(3), s. 551–577.
- Rodgers, M.P.H., Webb, S. (2011), *Narrow Viewing: The Vocabulary in Related Television Programs*, „TESOL Quarterly”, nr 45(4), s. 689–717.
- Schwimmer, D. (reż.), Silveri, S. (scen.) (2004), *The One with the Birth Mother* [odcinek serialu telewizyjnego], [w:] *Friends*, Burbank: Warner Bros.
- Sherman, J. (2003), *Using Authentic Video in the Language Classroom*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Winke, P., i in. (2010), *The Effects of Captioning Videos Used for Foreign Language Listening Activities*, „Language Learning & Technology”, nr 14(1), s. 65–86.

DR BEATA NAWROT-LIS Adiunkt na Wydziale Filologiczno-Pedagogicznym Uniwersytetu Radomskiego. Wykładowca akademicki, doświadczony metodyk oraz nauczyciel języka angielskiego. Tytuł naukowy doktora w zakresie językoznawstwa uzyskała w Instytucie Anglistyki Uniwersytetu Warszawskiego, jest autorką wielu innowacji pedagogicznych, książek, artykułów naukowych oraz materiałów dydaktycznych. Specjalizuje się w nauczaniu dwujęzycznym (CLIL), nauczając chemii poprzez język angielski.

DOMINIKA BOROWICZ Studentka kierunku filologia angielska na Uniwersytecie Radomskim. Szczególnie interesuje się dydaktyką nauczania języka angielskiego, a zwłaszcza wykorzystaniem materiałów autentycznych w nauczaniu gramatyki tego języka.

Artykuł został pozytywnie zaopiniowany przez recenzenta zewnętrznego „JOWS” w procedurze *double-blind review*.

Scenariusze lekcji

SCENARIUSZ LEKCJI 1

Temat lekcji: At the shop with Ross and Rachel: “I usually buy...” / “I’m buying...”. Powtórzenie czasów teraźniejszych: Present Simple and Present Continuous.

Typ szkoły: szkoła podstawowa

Poziom podstawy programowej: wariant II.1. (klasa VIII)

Poziom nauczania: A2+/B1

Cele lekcji:

Cele komunikacyjne

Uczniowie

- ➔ odgrywają dialog pomiędzy klientem a pracownikiem sklepu z odzieżą.

Cele językowe

Cele gramatyczne

Uczniowie

- ➔ rozpoznają i wymieniają główne zastosowania czasu Present Simple – opis nawyków, codziennych czynności;
- ➔ rozpoznają i wymieniają główne zastosowania czasu Present Continuous – opis czynności wykonywanych w chwili mówienia, układy wydarzeń w niedalekiej przyszłości;
- ➔ doskonalą słuchanie i mówienie: rozumieją i tworzą zdania twierdzące, pytające i przeczące w czasie Present Simple i Present Continuous.

Cele socjokulturowe

Uczniowie

- ➔ rozwijają kompetencje społeczne – wypowiadają dialogi w sklepie;
- ➔ rozwijają umiejętność mówienia poprzez dzielenie się pomysłami i opiniami.

Metody i techniki pracy:

- ➔ Formy pracy: praca indywidualna, praca w parach.
- ➔ Pomoce dydaktyczne: dwa wybrane fragmenty serialu *Friends*, tablica interaktywna, arkusz pracy – ćwiczenie typu uzupełnianie luk, ćwiczenie typu prawda/fałsz.

Przebieg lekcji (45 minut)

Przygotowanie do zajęć (6 minut)

Przywitanie uczniów (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie)

PRZEBIEG: Nauczyciel wita uczniów, sprawdza listę obecności.

Ćwiczenie 1. *Rozmowa* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie)

PRZEBIEG: Nauczyciel pyta uczniów: “Do you like shopping? Why/Why not? What do you usually buy when you are at the shopping center? What type of clothes do you like wearing? What are you wearing right now?”. Cała grupa bierze udział w dyskusji.

Prezentacja materiału lekcyjnego (10 minut)

Ćwiczenie 2. *Oglądamy i rozmawiamy* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie)

PRZEBIEG: Nauczyciel prosi uczniów o zwrócenie uwagi na czasy teraźniejsze użyte w filmie (załącznik nr 1), a następnie odtwarza film (jego pierwszy fragment). Po obejrzeniu materiału nauczyciel rozpoczyna krótką sesję pytań, pytając, czego dotyczyła scena z serialu.

Załącznik nr 1: www.youtube.com/watch?v=7h-8Dd4CRTY (00:00-2:32, 2:51-4:48)

Ćwiczenie 3. *Powtórzenie czasów teraźniejszych* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie)

PRZEBIEG: Nauczyciel przypomina uczniom strukturę i zastosowanie czasów Present Simple i Present Continuous. Następnie zapisuje na tablicy kilka przykładowych zdań z obejrzanego wcześniej fragmentu serialu, np.: “Rachel and I are going shopping”, “This looks pretty good”.

Utrwalenie materiału lekcyjnego (14 minut)

Ćwiczenie 4. Ćwiczenie: *prawda/fałsz* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie, Uczeń – Uczeń)

PRZEBIEG: Nauczyciel rozdaje uczniom arkusze ćwiczeń i prosi ich o zapoznanie się z pierwszym ćwiczeniem (załącznik nr 2), które zawiera siedem stwierdzeń typu prawda/fałsz. Nauczyciel odczytuje każde stwierdzenie na głos, jedno po drugim, i sprawdza zrozumienie. Następnie nauczyciel ponownie odtwarza film i prosi uczniów o wykonanie ćwiczenia. Najpierw uczniowie sprawdzają swoje odpowiedzi w parach, a następnie nauczyciel omawia je z całą grupą.

Załącznik nr 2:

1. Ross says he has a date tonight and wants to look cool. (T/F)
2. Phoebe tells Ross he should go shopping with her and Rachel for outfit help. (T/F)
3. Joey compliments Ross on his shirt. (T/F)
4. Ross immediately likes the clothes in the store. (T/F)
5. The soft sweater that Rachel found costs \$450. (T/F)
6. Ross complains that all the clothes in the shop are ridiculous. (T/F)
7. Rachel says Ross shouldn't trust her sense of style because she doesn't know what looks good on guys. (T/F)

Ćwiczenie 5. *Uzupełnianie luk* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie)

PRZEBIEG: Nauczyciel prosi uczniów o wykonanie drugiego ćwiczenia (załącznik nr 3) z arkusza, które polega na uzupełnianiu zdań z użyciem poprawnej formy czasowej dla wskazanego czasownika (Present Simple / Present Continuous). Pierwsze zdanie uczniowie uzupełniają wspólnie z nauczycielem, a następnie pracują indywidualnie. Następnie nauczyciel sprawdza odpowiedzi z całą grupą.

Załącznik nr 3:

1. Every week I (go) shopping for new clothes.
2. Right now, I (try on) a new jacket in the fitting room.
3. She (look) at a pair of jeans in the window display.
4. My sister always (turn on) several outfits before buying.
5. They (wear) casual clothes for shopping this afternoon.
6. He seldom (pay) by card in the store.
7. At the moment, she (wait) for the shop assistant to bring her size.
8. He often (wear) snickers when he (go) shopping.
9. They never (pay) in cash, they always (use) a credit card.
10. She (put) on a coat right now because it's cold outside.
11. I (wash) my favourite scarf now.

Ćwiczenie 6. *Przewidywanie fabuły* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie)

PRZEBIEG: Nauczyciel pyta uczniów, jakie są ich przewidywania dotyczące finałowej części fragmentu serialu: "What do you think will happen in the end?". Uczniowie proponują swoje odpowiedzi, nauczyciel odtwarza drugą część filmu (załącznik nr 1) i omawia zakończenie sceny z grupą.

Wykorzystanie materiału lekcyjnego (13 minut)

Ćwiczenie 7. *Tworzymy dialog* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie, Uczeń – Uczeń)

PRZEBIEG: Nauczyciel dzieli grupę na pary i przydziela im role – jeden uczeń wciela się w rolę klienta przymierzającego ubrania w sklepie, a drugi w rolę sprzedawcy lub przyjaciela, który udziela porad i pomaga w wyborze. Zadaniem par jest stworzenie dialogu składającego się z co najmniej pięciu zdań, przypadających na jednego ucznia, używając czasu Present Simple i Present Continuous. Na koniec nauczyciel wybiera kilka par, które zaprezentują swoje dialogi przed grupą.

Ewaluacja (2 minuty)

Ćwiczenie 8. *Ewaluacja zajęć* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie)

PRZEBIEG: Nauczyciel pyta uczniów, co im się najbardziej podobało w lekcji i co sądzą o odcinku z Rossem i Rachel. Zachęca uczniów do obejrzenia pełnej wersji odcinka *Przyjaciół* online w domu.

SCENARIUSZ LEKCJI 2

Temat lekcji: “I was talking to Julie when you walked in” – an argument scene in “Friends”. Powtórzenie czasów przeszłych: Past Simple i Past Continuous.

Typ szkoły: szkoła podstawowa

Poziom podstawy programowej: wariant II.1. (klasa VIII)

Poziom nauczania: A2+/B1

Cele lekcji:Cele komunikacyjne

Uczniowie

➔ piszą krótkie streszczenie odcinka serialu, używając czasów the Past Simple and the Past Continuous.

Cele językoweCele gramatyczne

Uczniowie

➔ rozpoznają i wymieniają główne zastosowania czasu Past Simple – opis czynności zakończonych w przeszłości;

➔ rozpoznają i wymieniają główne zastosowania czasu Past Continuous – opis czynności odbywających się w przeszłości w sposób ciągły;

➔ doskonalą słuchanie oraz mówienie, rozumieją i tworzą zdania twierdzące, pytające i przeczące w czasie Past Simple i Past Continuous.

Cele socjokulturowe

Uczniowie

➔ rozwijają kompetencje społeczne – współpraca w grupach;

➔ rozwijają umiejętność mówienia poprzez dzielenie się pomysłami i opiniami.

Metody i techniki pracy:

Formy pracy: praca indywidualna, praca w parach, praca w grupach.

Pomoce dydaktyczne: dwa wybrane fragmenty serialu *Friends*, tablica interaktywna, ćwiczenie typu prawda/fałsz, transkrypcja dialogów dla par.

Przebieg lekcji (45 minut)**Przygotowanie do zajęć (6 minut)**

Przywitanie uczniów (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie)

PRZEBIEG: Nauczyciel wita uczniów, sprawdza listę obecności.

Ćwiczenie 2. *Rozmowa* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie)

PRZEBIEG: Nauczyciel pyta uczniów: “Have you ever lied or hidden the truth from someone in order not to hurt them? If so, when and what happened?”, następnie omawia odpowiedzi z uczniami.

Prezentacja materiału lekcyjnego (10 minut)

Ćwiczenie 3. *Oglądamy i rozmawiamy* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie)

PRZEBIEG: Nauczyciel wprowadza kontekst sceny z serialu *Przyjaciele* (załącznik nr 1), którą uczniowie będą oglądać: “Ross is Monica’s brother. Monica and Rachel are best friends. Ross has a girlfriend named Julie. Rachel is in love with Ross and Monica went to lunch with Julie”. Nauczyciel prosi uczniów o zwrócenie uwagi na czasy używane w rozmowie – Past Simple i Past Continuous. Po obejrzeniu materiału nauczyciel rozpoczyna krótką sesję pytań, pytając, czego dotyczyła scena.

Załącznik nr 1: www.youtube.com/watch?v=KGtnNI2_aBs (od 1:39)

Ćwiczenie 4. *Powtórzenie czasów przeszłych* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie)

PRZEBIEG: Nauczyciel skupia się na omówieniu struktury czasu Past Simple i Past Continuous, zapisując na tablicy kilka zdań z fragmentu odcinka: “Who did you have lunch with?”, “I was thinking of you the whole time”, “When it started, I was trying to be nice to her”. Następnie zadaje dwa pytania: “What were the girls doing?” and “What happened in the scene?”. Wspólnie z uczniami konstruuje kilka kolejnych zdań, a następnie prosi ochotników o ich zapisanie na tablicy.

Utrwalenie materiału lekcyjnego (14 minut)

Ćwiczenie 5. Ćwiczenie: *prawda/fałsz* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie, Uczeń – Uczeń)

PRZEBIEG: Nauczyciel wyświetla na tablicy interaktywnej zdjęcie (załącznik nr 2) zawierające siedem zdań opisujących scenę, którą właśnie widzieli uczniowie. Zadaniem uczniów jest ponowne obejrzenie filmu (załącznik nr 1) i zdecydowanie, czy zdania z ćwiczenia są prawdziwe, czy fałszywe. Nauczyciel prosi uczniów o sprawdzenie odpowiedzi w parach, a następnie sprawdza odpowiedzi z uczniami.

Załącznik nr 2:

1. Monica was at lunch alone. (T/F)
2. Monica borrowed a jacket from Rachel. (T/F)
3. Monica and Julie went sightseeing together. (T/F)
4. Monica and Julie went to Bloomingdale’s. (T/F)
5. Monica left a receipt in Rachel’s jacket. (T/F)
6. Monica and Julie were shopping a few times. (T/F)
7. Monica thought that someone stole her credit card. (T/F)

Ćwiczenie 6. *Gra “Who said that?”* (Interakcja: Nauczyciel – Uczeń, Uczeń – Uczeń)

PRZEBIEG: Nauczyciel dzieli uczniów na cztery grupy. Ponownie odtwarza pierwszy film (załącznik nr 1) i prosi uczniów o skupienie się na dialogu. Następnie wypowiada jedno zdanie z transkrypcji tekstu, a zadaniem zespołu jest odgadnięcie, kto je wypowiedział – Rachel czy Monica. Zespół z największą liczbą poprawnych odpowiedzi wygrywa i otrzymuje „plusa” za aktywny udział.

Ćwiczenie 7. *Burza mózgów* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie)

PRZEBIEG: Nauczyciel zapisuje na tablicy kluczowe pytanie: “What happened next?” i przeprowadza burzę mózgów z uczniami. Zbiera ich pomysły i zapisuje je na tablicy. Następnie odtwarza kolejną część filmu (załącznik nr 3) i omawia dalszą fabułę z grupą.

Załącznik nr 3: www.youtube.com/watch?v=MWB_-wH6h_Y

Wykorzystanie materiału lekcyjnego (12 minut)

Ćwiczenie 8. *Piszemy streszczenie* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie, Uczeń – Uczeń)

PRZEBIEG: Nauczyciel łączy uczniów w pary i prosi ich o napisanie streszczenia całej historii Rachel i Moniki z obejrzanego odcinka. Zadaniem uczniów jest napisanie co najmniej ośmiu zdań przy użyciu czasów Past Simple i Past Continuous. Następnie nauczyciel prosi kilka par o przeczytanie swoich streszczeń na głos.

Ewaluacja (3 minuty)

Ćwiczenie 9. *Ewaluacja zajęć* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie)

PRZEBIEG: Nauczyciel pyta uczniów: “Which character you liked the most: Rachel or Monica, and why?”. Zachęca uczniów do obejrzenia pełnej wersji odcinka *Przyjaciół* online w domu.

SCENARIUSZ LEKCJI 3

Temat lekcji: Friends' future: making plans and predictions. Powtórzenie form wyrażających przyszłość: "I'm going to..." / "I will..."

Typ szkoły: szkoła podstawowa

Poziom podstawy programowej: wariant II.1. (klasa VIII)

Poziom nauczania: A2+/B1

Cele lekcji:Cele komunikacyjne

Uczniowie

- ➔ mówią o swoich planach i przewidywaniach, wykorzystując czas Future Simple oraz strukturę "be going to".

Cele językoweCele gramatyczne

Uczniowie

- ➔ rozpoznają i wymieniają główne zastosowania czasu Future Simple – przewidywania oparte na opiniach lub przekonaniach;
- ➔ rozpoznają i wymieniają główne zastosowanie struktury "be going to" – opis planów i intencji na najbliższą przyszłość;
- ➔ doskonalą słuchanie oraz mówienie, rozumieją i tworzą zdania twierdzące, pytające i przeczące w czasie Future Simple oraz ze strukturą "be going to".

Cele socjokulturowe:

Uczniowie

- ➔ rozwijają kompetencje społeczne, rozmawiając na temat wyobrażeń o przyszłości.

Metody i techniki pracy:

Formy pracy: praca indywidualna, praca w parach.

Pomoce dydaktyczne: fragment serialu *Friends*, tablica interaktywna, transkrypcja fragmentu odcinka serialu, arkusz pracy dla każdego ucznia.

Przebieg lekcji (45 minut)**Przygotowanie do zajęć (6 minut)**

Przywitanie uczniów (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie)

PRZEBIEG: Nauczyciel wita uczniów, sprawdza listę obecności.

Ćwiczenie 2. *Rozmowa na temat przyszłości* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie)

PRZEBIEG: Nauczyciel pyta uczniów: "Do you have plans for the future?", "What do you think, how your life will look like in ten years?". Nauczyciel omawia z uczniami przykładowe odpowiedzi.

Prezentacja materiału lekcyjnego (10 minut)

Ćwiczenie 3. *Oglądamy i rozmawiamy* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie)

PRZEBIEG: Nauczyciel odtwarza uczniom film (załącznik nr 1) i prosi ich o zastanowienie się nad głównym tematem rozmowy bohaterów. Następnie omawia scenę z uczniami.

Załącznik nr 1: www.youtube.com/watch?v=G8d1EA9fmjk

Ćwiczenie 4. *Powtórzenie form wyrażających przyszłość – oglądamy wideo* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie)

PRZEBIEG: Nauczyciel ogląda film z uczniami po raz drugi (załącznik nr 1). Przed obejrzeniem prosi uczniów o zapisanie fragmentów lub całych zdań, w których występuje czas Future Simple lub forma "be going to". Następnie zbiera sugestie uczniów i zapisuje je na tablicy. Nauczyciel przypomina grupie, jak poprawnie tworzy się zdania w czasie Future Simple i z konstrukcją "be going to" oraz w jakich sytuacjach stosujemy te formy. Aby ułatwić uczniom zapamiętanie, nauczyciel zapisuje na tablicy kilka przykładowych zdań.

Utrwalenie materiału lekcyjnego (11 minut)

Ćwiczenie 5. *Wypełnianie luk* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie, Uczeń – Uczeń)

PRZEBIEG: Nauczyciel rozdaje arkusze z zadaniem polegającym na uzupełnieniu luk w tekście (załącznik nr 2). Tekst jest dialogiem zaczerpniętym z wcześniej obejrzanego filmu. Nauczyciel odtwarza film ponownie, a zadaniem uczniów jest poprawne uzupełnienie luk. Nauczyciel prosi uczniów o sprawdzenie odpowiedzi w parach, a następnie wybiera kilka par do odczytania odpowiedzi na głos.

Załącznik nr 2:

Ross: Hey, would you, would you hold him for a sec, 'cause I gotta take this off.

Rachel: Oh, yeah sure, Ok.

Ross: What're you doing?

Rachel: Uh, I'm holding Ben.

Ross: Yeah, well, he's a baby not a bomb.

Rachel: Ok.

Ross: Well, just hold him like you'd hold a football.

Rachel: This is how I would hold a football.

Ross: Ok, here, here. There we go.

Rachel: Ok, I'm sorry. I'm just not very good with babies. I mean I haven't been around them, I mean, you know, since I was one.

Ross: It's all right. It's no big deal.

Rachel: Really?

Ross: Yeah, definitely, I'm sure you totally different when it's our baby.

Rachel: What?

Ross: What?

Rachel: You think about stuff like that?

Ross: Uhh, yeah I mean, actually I kinda think that we , we two babies.

Rachel: Two, two babies?

Ross: Yeah. You know, a boy and a girl. Hopefully, the girl first so Ben here too competitive.

Rachel: Then, what's gonna happen?

Ross: Well, we raise kids in the city, so we to Scarsdale.

Rachel: Uh-huh.

Ross: That way, I figure, you know, we far away enough from our parents that we don't have to see them all the time but close enough that they can come and baby sit whenever we want. And yes, I know, the taxes are a little higher than, let's say, Nassau County but the school system's supposedly great.

Rachel: Wow. Wow, that's great. Great. Ok, wow, you know what.

Ćwiczenie 6. *Gra: dwie prawdy i kłamstwo* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie, Uczeń – Uczeń)

PRZEBIEG: Nauczyciel dzieli grupę na pary i prosi uczniów o utworzenie trzech zdań przy użyciu konstrukcji "be going to" – dwa zdania powinny być prawdziwe, a jedno fałszywe. Uczniowie w parach wymieniają się zdaniami i próbują wskazać zdanie fałszywe.

Wykorzystanie materiału lekcyjnego (15 minut)

Ćwiczenie 7. *Role-play – odgrywamy role* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie, Uczeń – Uczeń)

PRZEBIEG: Nauczyciel dzieli grupę na pary i prosi uczniów o stworzenie dialogu na temat ich planów i zamierzeń na przyszłość (życie rodzinne, zainteresowania, zawód, edukacja itp.). Informuje, że dialog nie powinien trwać dłużej niż 1–2 minuty i powinien składać się z pięciu zdań z użyciem czasu Future Simple i konstrukcji "be going to". Aby ułatwić uczniom wykonanie zadania, nauczyciel wyświetla dialog Rachel i Rossa na tablicy interaktywnej (załącznik nr 3) i podaje kilka przykładowych zdań, które można wykorzystać w nowym dialogu, np. "I think, I will be a doctor in the future", "I am going to study psychology", "I believe I will have 3 children when I'm 30 years old". Następnie nauczyciel prosi wybrane pary o zaprezentowanie przykładowego dialogu.

Załącznik nr 3:

Ross: Hey, would you, would you hold him for a sec, 'cause I gotta take this off.

Rachel: Oh, yeah sure, Ok.

Ross: What're you doing?

Rachel: Uh, I'm holding Ben.

Ross: Yeah, well, he's a baby not a bomb.

Rachel: Ok.

Ross: Well, just hold him like you'd hold a football.

Rachel: This is how I would hold a football.

Ross: Ok, here, here. There we go.

Rachel: Ok, I'm sorry. I'm just not very good with babies. I mean I haven't been around them, I mean, you know, since I was one.

Ross: It's all right. It's no big deal.

Rachel: Really?

Ross: Yeah, definitely, I'm sure you will feel totally different when it's our baby.

Rachel: What?

Ross: What?

Rachel: You think about stuff like that?

Ross: Uhh, yeah I mean, actually I kinda think that we will have, we will have two babies.

Rachel: Two, two babies?

Ross: Yeah. You know, a boy and a girl. Hopefully, the girl will come first so Ben here won't feel too competitive.

Rachel: Then, what's gonna happen?

Ross: Well, we won't wanna raise kids in the city, so we will move to Scarsdale.

Rachel: Uh-huh.

Ross: That way, I figure, you know, we will be far away enough from our parents that we don't have to see them all the time but close enough that they can come and baby sit whenever we want. And yes, I know, the taxes are a little higher than, let's say, Nassau County but the school system's supposedly great.

Rachel: Wow. Wow, that's great. Great. Ok, wow, you know what.

Ewaluacja (3 minuty)

Ćwiczenie 8. *Ewaluacja zajęć* (Interakcja: Nauczyciel – Uczniowie)

PRZEBIEG: Nauczyciel pyta uczniów: "What are you going to do after class today?" oraz co najbardziej podo-
bało im się na kolejnej lekcji opartej na serialu *Friends*. Zachęca ponownie uczniów do obejrzenia pełnej wersji
odcinka *Przyjaciół* online w domu.